

EIROPAS SOCIĀLĀ FONDA ATBALSTA BEZDARBNIEKU IZGLĪTĪBAI IZVĒRTĒJUMS LATVIJĀ *EVALUATION OF EUROPEAN SOCIAL FUND SUPPORT FOR THE EDUCATION OF THE UNEMPLOYED IN LATVIA*

Antra Salmane

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, antra.salmane@inbox.lv, Rēzekne, Latvija

Zinātniskā vadītāja: **Anita Puzule Mg.oec. lektore**

Abstract. *The unemployment rate in Latvia was continuing to decline in recent years, but it is still high, especially in the regions. In order to improve the existing skills and to master new skills of the unemployed, the European Social Fund's investments are used. The author of the paper is studying the support provided by the European Social Fund to the unemployed for raising their qualifications, which could help them to return to the labour market. The research aim is to investigate the active employment opportunities for unemployed people to take part and how it affects the return of the unemployed to the labour market. The result of the research study shows that the number of training programmes is large and varied. However, it has been concluded that improvements are needed in the implementation of the European Social Fund's co-funding in order to reduce the risk of its misuse.*

Keywords: *labour market, training for unemployed, unemployed, unemployment rate.*

Ievads

Lai gan, kā ziņo Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija, balstoties uz 2017. gada 15. novembra darbaspēka tirgus apsekojuma rezultātiem, 2017. gada 3. ceturksnī Latvijā bezdarba līmenis turpina kristies, tomēr tas ir augstāks nekā pārējās Baltijas valstīs Lietuvā un Igaunijā (Ozols, 2017.). Bezdarba līmenis Latvijas reģionos atšķiras. Bezdarba straujāku samazināšanos kavē lielais ilgstošo bezdarbnieku skaits, kas ir 2/5 no bezdarbnieku skaita (Ozols, 2017.).

Tautsaimniecības strukturālo pārmaiņu rezultātā (īpaši reģionos) ir radusies situācija, ka darba meklētāju prasmes neatbilst pieprasījumam no uzņēmēju puses. Tas atspoguļojas vienlaicīgā darbaspēka trūkumā un augstā bezdarba līmenī. Strukturālais bezdarbs atstāj postošu ietekmi uz valsts makroekonomiku, tāpēc Eiropas Savienības un tās daudzu dalībvalstu valdību politika ir īstenot aktīvās nodarbinātības pasākumus, iesaistot bezdarbniekus profesionālās pārkvalifikācijas, apmācībuursos, apmācību organizēšanu pie darba devēja (Krasnopjorovs, 2011.). Šim nolūkam Eiropas Sociālais fonds iegulda visos dalībvalstu reģionos cilvēkkapitālā, un Latvijā šo līdzekļu apgūšanu īsteno Nodarbinātības valsts aģentūra.

Darba mērķis ir izpētīt Eiropas Sociālā fonda sniegtā atbalsta veidus Latvijā, to ietekmi uz bezdarbnieku darbā iekārtošanos.

Lai sasniegtu mērķi, ir izvirzīti šādi uzdevumi:

- izpētīt ar Eiropas Sociālā fonda līdzfinansējumu realizētos aktīvos nodarbinātības pasākumus Latvijā;
- analizēt aktīvo nodarbinātības pasākumu ietekmi uz bezdarbnieku darbā iekārtošanos;
- izteikt secinājumus un izstrādāt priekšlikumus.

Pētījuma objekts: Eiropas Sociālā fonda projekts „Atbalsts bezdarbnieku izglītībai”.

Pētījuma priekšmets: Eiropas Sociālā fonda projekta „Atbalsts bezdarbnieku izglītībai” aktivitātes, mērķa grupa, plānotie un sasniegtie rezultāti.

Pētījuma hipotēze: ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu tiek paaugstināts bezdarbnieku kvalifikācijas līmenis atbilstoši darba tirgus prasībām, kas veicina to atgriešanos darba tirgū.

Pētījuma periods: 2015. gada janvāris – 2018. gada 31. marts. Pētījuma periods izvēlēts, jo šajā periodā Nodarbinātības valsts aģentūra īsteno Eiropas Sociālā fonda projektu „Atbalsts bezdarbnieku izglītībai”. Projekta īstenošanas periods paredzēts līdz 2021. gada janvārim.

Pielietotās pētīšanas metodes: monogrāfiskā metode, informācijas analīzei izmantojot dažādas informatīvās mājas lapas, preses izdevumus, lai spētu analizēt situāciju valstī, un zinātniskos darbus. Grafiskā metode, lai pētītu savstarpējās sakarības. Loģiski konstruktīvā

metode, ka autore balstās uz ar bezdarbnieku apmācību saistītiem teorētiskiem un praktiska rakstura spriedumiem, gūstot jaunas zināšanas un secinājumus.

Pētījuma rezultāti

Daudzām valdībām galvenie makroekonomikas mērķi ir nodrošināt augstu nodarbinātības līmeni, cenu stabilitāti un ekonomisko izaugsmi (*Sfichi, Bratiloveanu, 2017, p. 242*). Latvijas bankas ekonomists E. Krongorns uzsver, ka augsts bezdarba līmenis rada ne tikai sociālās problēmas, bet arī neļauj valstīm sasniegt to maksimālo ražošanas un attīstības līmeni (*Krongorns, 2018.*). Augsts un pieaugošs bezdarbs ir valsts ekonomiskās lejupslīdes pazīme. Bezdarbs ietekmē gan iedzīvotājus, gan valsti kopumā. Pēc Nodarbinātības valsts aģentūras statistikas datiem kopējais bezdarba līmenis Latvijā 31.03.2018. ir 7 %, bet Rīgas reģionā vidēji tas ir 4.3 %, turpretim Latgales reģionā –16.4 %. Vēl krasākas atšķirības ir Latvijas novados, kur bezdarba līmenis svārstās no 2.7 % Ķekavas un Mārupes novados, bet sasniedz 23.3 % Cīblas novadā (*NVA, 2018.*). Pastāvot ilgstošam bezdarbam, tiek zaudētas darba iemaņas un kvalifikācija, kas izraisa cilvēku dzīves līmeņa, pašapziņas pazemināšanos, var pieaugt atkarības problēmas un zūd vēlme strādāt. Rodas lieli tautsaimnieciski zaudējumi kopumā. E.D. Sfichi un A. Bratiloveanu savā pētījumā norāda, ka bezdarbnieki kļūst kūtri, neieinteresēti, izdzirdot par darba piedāvājumu, kas noved pie bezdarba līmeņa pieauguma (*Sfichi, Bratiloveanu, 2017, p. 242*). Savukārt S. Šaitere savā pētījumā secinājusi, ka pastāv saistība starp darba meklēšanas aktivitāšu skaitu un tām veltīto laiku. Bezdarbnieki vēlētos turpināt tās aktivitātes, kuras viņi ir veikuši, un neuzsākt tās aktivitātes, kuras nav veikuši (*Šaitere, 2011., 129. lpp.*). E. D. Sfichi un A. Bratiloveanu norāda, ka šādi cilvēki kļūst par viltus personībām, jo tie nevar darīt to, ko sabiedrība no viņiem gaida (*Sfichi, Bratiloveanu, 2017, p. 242*). Liela daļa personu, kas reģistrējas Nodarbinātības valsts aģentūrā un iegūst bezdarbnieka statusu, to dara ar mērķi saņemt trūcīgās personas vai maznodrošinātās personas statusus, kas ļauj saņemt sociālos pabalstus, pakalpojumus un atvieglojumus.

Līdz ar Latvijas neatkarības atgūšanu un pievienošanos Eiropas Savienībai (ES) ir mainījusies darba tirgus struktūra, daudzu cilvēku, kas ir darbspējīgā vecumā, iepriekš iegūtā profesija neatbilst šodienas pieprasījumam. Bezdarbs starptautiskajā līmenī ir pētīts diezgan plaši un no dažādiem skatu punktiem, bet galvenokārt, kā bezdarbu ietekmējošs faktors, ticis pētīts izglītības līmenis (*Poikāne, 2014., 155. lpp.*). Pasaules Banka savā zinātniskajā pētījumā norāda, ka visu veidu profesionālās apmācības un neformālās izglītības programmas uzlabo nodarbinātības līmeni gan uzreiz pēc apmācību pabeigšanas, gan vidējā termiņā (*The World Bank, 2013, p. 64*).

Lai gan atbildība par nodarbinātības un sociālo politiku ir Eiropas Savienības valstu valdību ziņā, ES, piešķirot finansējumu, papildina un atbalsta to centienus. Eiropas Komisija mudina ES valstu valdības radīt darba iespējas, mazināt atšķirtību darba tirgū, vairojot bezdarbnieku konkurētspēju. Šim nolūkam ik gadu Eiropas Sociālais fonds (ESF) Latvijā investē finanses, lai uzlabotu darbaspēka prasmes un sniegtu jaunas iespējas darba meklētājiem (*Eiropas Komisija, 2017.*), ko Latvijā pārrauga Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA). Nodibinājums „*Baltic Institute of Social Sciences*” savā pētījumā ir secinājis, ka NVA piedāvātie apmācību pasākumi ir galvenais instruments bezdarbnieku ar zemu kvalifikācijas līmeni atgriešanai darba tirgū (*Nodibinājums „Baltic Institute of Social Sciences”, 2015., 85. lpp.*).

ESF projekta „Atbalsts bezdarbnieku izglītībai”, ko īsteno NVA, paredzamais īstenošanas laiks ir no 2015. gada janvāra līdz 2021. gada decembrim. Kopējās plānotās izmaksas ir 91 481,9 tūkst. EUR, tai skaitā Eiropas Sociālā fonda, valsts budžeta finansējums un privātais līdzfinansējums (*NVA, 2017.*).

Pēc projekta realizācijas sagaidāmie rezultāti:

- atbalstu saņēmuši 80640 bezdarbnieki, tostarp ilgstošie;
- kvalifikāciju ieguvuši dalībnieki tūlīt pēc dalības apmācībās 23 224 bezdarbnieki;
- dalība nodarbinātībā 6 mēnešus pēc pasākuma beigām 21 773 bezdarbnieki.

Projekta īstenošanas laikā mērķa grupas bezdarbniekiem (bezdarbnieki no 30 gadu vecuma līdz vecuma pensijas sasniegšanai) tiek nodrošināti šādi aktīvās nodarbinātības pasākumi:

- konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi (semināri, kursi, individuālas psihologa konsultācijas);
- profesionālā apmācība un pilnveide;
- neformālās izglītības programmu apguve (datorzinību, svešvalodas, valsts valodas apguve);
- transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācība;
- apmācība pie darba devēja (darba devējs sagatavo sev nepieciešamo darbinieku, saņemot ikmēneša dotāciju pirmos sešus mēnešus).

Lai nodrošinātu sniegtā atbalsta pieejamību projekta ietvaros, papildus minētā atbalsta pasākumiem noteiktai mērķgrupai tiek sniegts atbalsts reģionālajai mobilitātei, bezdarbniekiem ar invaliditāti atbilstoši specifiskie pakalpojumi (surdotulks, ergoterapeits, specializētā transporta pakalpojumi). Apmācību laikā bezdarbniekiem tiek nodrošināta stipendija – 5 EUR dienā (NVA, 2017.). Izglītības programmu sarakstu apstiprina Labklājības ministrijas komisija.

Bezdarbnieki tiek atskaitīti no apmācību grupas, ja viņi neapmeklē apmācības vairāk kā 20% no paredzēto stundu skaita (izņemot transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apguves programmās). Ja bezdarbnieki nodarbības kavē neattaisnotu iemeslu dēļ, viņiem netiek maksāta stipendija par kavējumu periodu un, ja bezdarbnieks tiek atskaitīts no apmācību grupas neattaisnotu kavējumu dēļ, viņam jāatgriež Nodarbinātības valsts aģentūrai apmācībām un stipendijai izmantotie līdzekļi. Savukārt, ja bezdarbnieku kavējumi ir attaisnoti (saslimšana u.c. attaisnoti iemesli, izņemot iekārtošanos darbā), tiek saglabātas tiesības saņemt stipendiju arī par dienām, kurās apmācības nav apmeklētas.

NVA interneta vietnē redzams, cik un kādas mācību iestādes un to filiāles nodrošina izglītības programmu apguvi Latvijā un cik lieli līdzekļi tiek piešķirti par bezdarbnieka apmācību katrā izglītības programmā. Summa, kāda tiek maksāta par izglītojamo ir atkarīga no izglītības programmas, kādu viņš ir izvēlējis apgūt.

1. tabula

Izglītības iestāžu skaits un apmācību maksa NVA īstenotajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos 2018. gada 31. martā (autores izveidota pēc NVA, 2018.)

Izglītības programma	Izglītības iestāžu skaits	Mācību maksa, EUR
<i>Neformālās izglītības ieguve</i>		
Transportlīdzekļu. vadītāju apmācība	45	344.00 – 670.00
Traktortehnikas vadītāju apmācība	24	450.30 – 1070.00
Svešvalodas un datorzinību apguve	91	360.00
Valsts valoda	78	360.00
Latviešu valoda bez starpniekvalodas	19	360.00
<i>Profesionālās izglītības ieguve:</i>		
Profesionālās tālākizglītības apguve	37	540.00-1573.00
Profesionālās pilnveides apguve	19	360.00-720.00

No 1. tabulas redzams, ka apmācību izmaksas vienai personai dažās traktortehnikas vadītāju un profesionālās tālākizglītības apmācību programmās ir augstas. Pārļūkojot NVA datus, redzams, ka 2017. gadā izglītības programmu „Lokmetinātājs metināšanai ar mehānisko iekārtu aktīvajā gāzes vidē (MAG)”, kur apmācību izmaksas vienai personai ir 1566.00 EUR, apguva 312 bezdarbnieki, no kuriem iekārtojās darbā 61. Savukārt, 2016. gadā izglītības programmu „166K1 modulis - "G" kategorijas (ar 1.palīdzību) traktortehnikas "Ceļu būves mašīnas" vadītājs (bez priekšzināšanām)”, kur apmācību izmaksas vienai personai ir 1070.00 EUR, apguva 2 bezdarbnieki, no kuriem darbā iekārtojās 1, bet 2017. gadā šī programma nav apgūta (NVA, 2018). Traktortehnikas un transportlīdzekļu vadītāju apmācības bieži notiek pēc darba devēja pieprasījuma, tās stingri uzrauga Ceļu satiksmes drošības direkcija un Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra. Mācības izmanto vairāk motivēti bezdarbnieki un iesaiste

darba tirgū pēc šīm apmācībām ir lielāka. Turpretim pēc profesionālo tālākizglītības programmu pabeigšanas bezdarbnieku iesaiste darba tirgū ir mazāka, noslēguma eksāmenus pieņem izglītības iestādes pārstāvis, līdz ar to var rasties risks, ka zūd apmācību kvalitāte, bet izglītības iestādes cenšas piesaistīt iespējami vairāk apmācāmo, lai gūtu peļņu. No otras puses izglītības iestāžu peļņas gūšanu veicina paši bezdarbnieki, kuri nevēlas iesaistīties darba tirgū, bet izmanto iespēju piedalīties iespējami bieži aktīvajos nodarbinātības pasākumos. Saņemtā stipendija visdrīzāk kalpo kā pabalsts. Jau 2011. gadā SIA „EPC” veiktajā pētījumā norāda, ka bezdarbnieku re-integrācijas politika Latvijā ir dāsna pret bezdarbniekiem, un tas rada bažas par pabalstatkarības veicināšanas un tirgus kropļojuma iespējām (*SIA „EPC”, 2011., 55. lpp.*). Šobrīd nav pieejama informācija, cik no bezdarbniekiem, kas nodibinājuši darba tiesiskās attiecības pēc apmācībām, atraduši darbu, balstoties uz aktīvajos nodarbinātības pasākumos iegūtajām zināšanām.

Komersanti, kuri vēlas īstenot praktisko apmācību, lai sagatavotu savam uzņēmumam nepieciešamos darbiniekus, piesakās NVA filiālēs, iesniedzot pieteikuma veidlapu. Īstenojot šo aktīvās nodarbinātības pasākumu, komersanti veic praktisku apmācību sešu mēnešu periodā un nodrošina bezdarbniekam darba algu ne mazāku, kā valstī noteiktā minimālā alga, veic sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Valsts nodarbinātības aģentūra nodrošina darba devējam finanšu atbalstu:

- pirmos sešus mēnešus dotācija bezdarbnieka darba algai 150.00 EUR-200.00 EUR;
- pirmos sešus mēnešus darba vadītājam dotācija 50 % apmērā no valstī noteiktās minimālās algas;
- izdevumu segšana veselības pārbaudei, ja tāda nepieciešama ne vairāk kā 30.00 EUR;
- vienreizēju dotāciju individuālajiem aizsardzības līdzekļiem ne vairāk kā 100.00 EUR;
- vienreizēju dotāciju darba vietas pielāgošanai bezdarbniekiem ar invaliditāti ne vairāk kā 711 EUR.

2018. gadā plānots iesaistīt apmācībā pie darba devēja 200 bezdarbniekus (*NVA, 2018.*).

Lai secinātu, kāda ir apmācībās iesaistāmo un darbā iekārtošanās skaita tendence ESF projekta ietvaros, autore izveidojusi 2.tabulu. Kolonā – uzsākuši apmācības, uzskaitīta bezdarbnieku dalība profesionālās izglītības programmās, neformālās izglītības programmās un praktiskajā apmācībā pie darba devēja.

No 2. tabulas datiem var secināt, ka, neskatoties uz kopējo bezdarbnieku skaita samazinājumu, palielinās NVA apmācībās iesaistīto skaits (13864 bezdarbnieki 2015. gadā un 16235 bezdarbnieki 2017. gadā). Pēc autores novērojumiem, īpaši Latgalē, palielinās tendence, ka bezdarbnieki pēc aktīvo nodarbinātības pasākumu pabeigšanas nevēlas meklēt darbu, bet turpina pieteikties nākamajiem aktīvās nodarbinātības pasākumiem. D.S. Rothstein savā pētījumā secinājis, ka, jo cilvēks ilgāk ir bez darba, jo ilgtermiņa bezdarbs vairāk ietekmē viņa fizisko un garīgo veselību, un zūd šī cilvēka darba ražīgums (*Rothstein, 2016*).

2.tabula.

Bezdarbnieku, uzsākušo apmācību dalībnieku un 6 mēnešu periodā pēc apmācībām darbā iekārtojušos skaits ESF projekta „Atbalsts bezdarbnieku izglītībai” īstenošanas laikā līdz 2017. gada 31. decembrim (autore izveidota pēc *NVA, 2018.*)

Periods	Bezdarbnieku kopējais skaits	Uzsākuši apmācības kalendārajā gadā	Iekārtojušies darbā 6 mēnešu periodā pēc apmācībām	Iekārtojušies darbā no apmācībās iesaistāmo skaita, %
Uz 31.12.2015.	81780	13864	2307	16.64
Uz 31.12.2016.	78357	14037	6005	42.78
Uz 31.12.2017.	63121	16235	5158	33.77
KOPĀ:		44136	13470	30.52

Autore, ikdienas darbā ar bezdarbniekiem, ir novērojusi līdzīgas sakarības starp cilvēka bezdarba ilguma un motivāciju strādāt, meklēt darbu. Novērots arī, ka darba devējiem ir

sarežģīti atrast bezdarbniekus, kuri vēlētos iesaistīties praktiskā apmācībā pie darba devēja, jo cilvēki nevēlās uzņemties saistības – katru dienu strādāt.

Secinājumi un priekšlikumi

Darba izstrādes gaitā iegūtie secinājumi:

1. Augsts bezdarba līmenis (īpaši ilgstoša bezdarba) ir nopietna sociāla un ekonomiska problēma, gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī.
2. Latvijā pastāv liela bezdarba līmeņa atšķirība starp reģioniem. 2018. gada 31. martā bezdarba līmenis Rīgas reģionā bija 4.3 %, bet Latgales reģionā – 16.4 %.
3. Lai veicinātu bezdarbnieku konkurētspēju ar ESF fondu palīdzību, tiek nodrošināta bezdarbniekiem nepieciešamo iemaņu, prasmju apgūšana, kvalifikācijas iegūšana vai paaugstināšana.
4. No NVA pieejamās apkopotās informācijas nav skaidrs, vai bezdarbnieki, kas atgriežas darba tirgū pēc apmācībām, iekārtojas profesijā, kur paaugstinājuši kvalifikācijas līmeni. Līdz ar to nav iespējams precīzi noteikt, kādi apstākļi ir veicinājuši iekārtošanos darbā.
5. Daļa bezdarbnieku, kas izmanto aktīvos nodarbinātības pasākumus, nav motivēti meklēt darbu. NVA izmaksātā stipendija ir kā ienākuma avots, kas nelielā laika periodā ļauj turpināt ierasto dzīvi.
6. NVA, apmācību projekta ietvaros, plāno apmācībā pie darba devēja iesaistīt nelielu skaitu bezdarbnieku (salīdzinoši ar citām apmācībām). Var secināt, ka Latvijas normatīvo aktu svārstības un nodokļu slogs neveicina arī komersantu vēlmi iesaistīt darbā jaunus darbiniekus un uzsākt to apmācību.
7. Pētījumā izvirzītā hipotēze ir daļēji apstiprinājusies - ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu tiek paaugstināts bezdarbnieku kvalifikācijas līmenis, taču no NVA apkopotās informācijas nevar noteikt, vai iegūtās prasmes un kvalifikācija ir veicinājusi bezdarbnieku atgriešanos darba tirgū.

Saskaņā ar veikto pētījumu ir izstrādāti priekšlikumi:

1. Ņemot vērā, ka Latvijā pastāv liela bezdarba līmeņu atšķirība starp reģioniem, novadiem, Labklājības ministrijai nepieciešams pārskatīt un diferencēt apmācību programmas, kas ļautu sagatavot katram reģionam visvairāk nepieciešamos darbiniekus. Tā kā Latvijā vēl joprojām vērojama migrācija ne tikai ārpus valsts teritorijas, bet arī no nomaļākiem reģioniem uz lielākām pilsētām, šīs izmaiņas veicinātu vienmērīgāku reģionu attīstību.
2. Lai novērstu ESF līdzekļu nelietderīgu izmantošanu, NVA jāizstrādā stingrākas prasības apmācību pasākumu īstenošanas rezultātiem. Gala maksājums izglītības iestādei samazināms par bezdarbniekiem, kas sekmīgi nav nokārtojuši kursu noslēguma pārbaudījumu. Vienlaicīgi eksāmena darbos/testos 40 % jāveido atvērtie jautājumi. Eksāmena darbi uzglabājami pie apmācību grupas dokumentācijas vismaz trīs gadus un uzrādāmi pēc NVA pieprasījuma, ja rodas aizdomas par apmācību grupas dalībnieku zināšanu līmeņa neatbilstību.
3. Lai novērstu situācijas, kad apmācības tiek izmantotas nepamatoti, NVA nepieciešams ierobežot apmācību programmu skaitu vienai personai noteiktā laika periodā. Optimāli būtu apgūt trīs apmācību kursus trīs gadu periodā, vienu profesionālās izglītības apmācību programmu un divus neformālās izglītības apmācību kursus. Izņēmums šim ierobežojumam pieļaujams tikai valsts valodas apguves programmu apmācībai, kur visus trīs līmeņu varētu apgūt viena gada laikā.
4. Izglītības iestāde, kura īsteno apmācības, stipendiju izmaksā tikai par dienām, kad bezdarbnieks bijis nodarbībās, jāizslēdz stipendijas izmaksa par dienām, kad bezdarbnieks nav apmeklējis nodarbības attaisnotu iemeslu dēļ.
5. Ministru kabinetam sadarbībā ar Labklājības ministriju jāizstrādā izmaiņas Ministru kabineta noteikumos Nr. 75 „Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenošanu izvēles principiem”, kas nosaka dotācijas apmēru darba devējam par bezdarbnieka

apmācību 6 mēnešu periodā. Šī dotācija bezdarbnieka algai jānosaka pirmos 3 mēnešu vismaz 90%, bet nākamos trīs mēnešus vismaz 80% apmērā no valstī noteiktās minimālās algas, vienlaicīgi saglabājot dotāciju darba vadītājam 50% apmērā no minimālās darba algas.

Izmantotā literatūra un avoti

1. Eiropas komisija (2017). *Eiropas Sociālais fonds*. http://ec.europa.eu/regional_policy/lv/funding/social-fund/, sk. 13.12.2017.
2. Krongorns, E. (06.03.2018.). *Tik dažāda bezdarbs*. <https://www.makroekonomika.lv/tik-dazadais-bezdarbs>, sk. 19.04.2018.
3. Nodarbinātības valsts aģentūra (2017). *Projekta „Atbalsts bezdarbnieku izglītībai” Nr. 7.1.1.0/15/I/001 kopsavilkums*. <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=2&mid=511&txt=4149>, sk. 13.12.2017.
4. Nodarbinātības valsts aģentūra (2018). *Apmācība pie darba devēja*. <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=433&mid=311&txt=3982>, sk. 20.04.2018.
5. Nodarbinātības valsts aģentūra (2018). *Bezdarba rādītāji 2018. gada marts*. <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=6&mid=6>, sk.17.04.2018.
6. Nodarbinātības valsts aģentūra (2018). *Nodarbinātības un apmācību iespējas*. <http://www.nva.gov.lv/index.php?cid=433&mid=311&txt=2903&from=0>, sk. 19.04.2018.
7. Nodibinājums “Baltic Institute of Social Sciences” (29.07.2015.). *Pētījums par administratīvā sloga samazināšanas iespējām un inovatīvām pieejām ilgstoša bezdarba problēmu risināšanā*. www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/4._gala_zinojums_29.07.2015.pdf, sk. 16.12.2017.
8. Ozols, N. (15.11.2017.). *Darba tirgu pietuvojās griestiem. LR Ekonomikas ministrija, darba tirgus apsekojuma rezultāti*. https://www.em.gov.lv/files/tautsaimniecibas_attistiba/prese/2017_11_15_darba_tirgus_3.pdf, sk.19.04.2018.
9. Rothstein, D.S. (2016). An analysis of Long-Term Unemployment. *Monthly Labor Review*. Retrieved 27.12.2017 from <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=21950d3a-2105-4d2a-ad93-bec9f2dc6aaa%40sessionmgr120>
10. Sfichi, E.D., Bratiloveanu, A. (2017). Correlations between Labor Employment and Economic Growth. “*Ovidius University Annals, Economic Sciences*”, vol. XVII, pp. 242-247. Retrieved 01.12.2017 from <http://stec.univ-ovidius.ro/html/anale/ENG/2017/Section-III/22.pdf>
11. SIA „EPC” (31.03.2011.). *Ekspertīze par bezdarbnieku re-integrācijas darba tirgū sistēmas efektivitāti Latvijā un iespējamiem uzlabojumiem*. http://www.lbas.lv/upload/stuff/201104/eks_par_bezdarbnieku_re-integrācijas.pdf, sk. 20.04.2018.
12. Šaitere, S. (2011). *Bezdarbnieku darba meklēšanas nodomus prognozējošie faktori*. [Promocijas darbs]. <https://luis.lu.lv/pls/pub/luj.fprnt?l=1&fn=F-860641229/Sanita%20Saitere%202011.pdf>, sk. 01.12.2017.
13. The World Bank (15.05.2013). *Latvia: “Whos Unemployed, Inactive or Needy? Assessing Post-Crisis Policy Options”*. Retrieved 17.04.2018. http://www.lm.gov.lv/upload/aktualitates/latvia_compwbs.pdf
14. Nodarbinātības valsts aģentūra (2017). *Iekšējie statistikas rādītāji*.

Summary

The European Social Fund provides funding to the Member States of the European Union with an aim to promote employment and support labour mobility. In order to facilitate the return of the unemployed to the labour market, the State Employment Agency implements active employment measures funded by the European Social Fund. It is a contribution to the education of the unemployed to supplement their missing knowledge, help them to get a new qualification that meets the employer's demand. The variety of active employment measures offered is ranging from individual counselling to professional qualification or training for the employer. The period covered by the research study is three years. In total, 44136 unemployed people were involved in this period. Comparing the obtained indicators, it appears that the unemployed were increasingly involved and had assessed the opportunities provided to them to increase their knowledge and return to the labour market, which also contributed to their social inclusion in society. However, there are risks arising from the implementation of measures and should be taken into account in the planning of active employment measures in the future.

In order to develop and improve the implementation of the European Social Fund support measures, the author has drafted proposals on the need for diversification of training programmes, changes in the conditions for the implementation of training (course completion work, scholarship costs, etc.), increase of subsidies for employers.